

MÀSTER EN EDUCACIÓ
Itinerari Intervenció Educativa
Mòdul Didàctiques específiques
Seminari Didàctica de la matèria d'educació plàstica i visual

Finalitat

Aquest bloc s'orienta al domini del contingut curricular de les arts a segona ensenyança i batxillerat. En ell es mostra el recorregut històric que ha viscut l'educació artística a nivell reglat i la representació social que s'ha tingut d'aquesta àrea.

Es parla sobre la creativitat i la seva avaluació. Sobre els recursos didàctics dels que disposa un docent d'arts visuals i plàstiques i es coneixen diverses tècniques aplicades a les arts. Es mostra la creació del contingut didàctic i la formalització de les unitats de programació en arts i es veuran exemples de com fer-la.

Els alumnes hauran de reflexionar sobre el rol del docent d'arts visuals i plàstiques per cercar recursos pedagògics que complementin les seves classes.

En finalitzar es coneixeran alguns complements educatius que poden ser interessants per les assignatures de visual i plàstica, com poden ser el patrimoni, els museus o la innovació educativa.

Els continguts i les activitats proposades han de permetre:

- Conèixer i valorar el rol de l'educació plàstica a la història de l'educació.
- Contrastar les diverses metodologies dins de l'educació artística al llarg de la història.
- Reflexionar sobre el rol del docent d'arts plàstiques.
- Valorar i organitzar un espai de treball, uns materials i uns esdeveniments concrets.
- Fomentar la creativitat dels alumnes.
- Avaluar la creativitat i la innovació artística.
- Crear unitats de programació a partir de les tècniques artístiques més habituals a segona ensenyança i batxillerat.
- Complementar les unitats bàsiques de treball a partir d'informacions diverses relacionades amb el món artístic.
- Conèixer i poder crear programes d'innovació educativa dins del terreny artístic.

Dades importants

Nombre de sessions	3 crèdits virtuals i 3 sessions presencials
Durada	Del 14 de març al 30 d'abril del 2022
Professora del Seminari	Lucía Rodríguez Murias
Llengua de docència	Català
Correu de la professora	lrodriguez@uda.ad
Mòdul associat	Didàctiques Específiques
Competència	ME-E007. Regular els processos d'ensenyament-aprenentatge a partir de l'avaluació de les competències dels alumnes, fomentant alhora la seva autoregulació de l'aprenentatge.
Resultat d'aprenentatge associat	ME-E007-02 - Elabora un procés complet d'avaluació en una intervenció educativa concreta.

Descripció del seminari

Els continguts del seminari en format virtual:

- Evolució històrica
- L'art d'aprendre
- Gramàtica de l'art
- La creativitat
- Metodologia docent
- L'aula de plàstica
- L'avaluació a la matèria artística
- Disseny i creació de la unitat didàctica
- Recursos didàctics
- Tècniques artístiques aplicades als continguts de segona ensenyança i batxillerat
- Exemple d'unitat didàctica
- Artesania
- Patrimoni
- Museus
- Innovació educativa: L'art com a eina emocional
- Eines i projectes digitals

Metodologia

El treball *virtual* serà guiat i autònom a partir dels materials i recursos proporcionats mitjançant el campus virtual UdA en forma d'apunts, tutories de consulta i una tasca basada en la reflexió i creació d'un projecte personal.

Avaluació

Les evidències d'aprenentatge del **treball virtual** són:

- Treball escrit d'anàlisi funcional d'un projecte educatiu ubicat en un museu del país o de l'estranger.
- Justificació pel nivell i els aprenentatges esperats d'una classe de segona ensenyança o batxillerat.
- Proposta d'exercici que relacioni el contingut del projecte museístic escollit amb el grup classe al que aniria destinat.

Qualificació

Indicadors d'avaluació:

- Selecció correcta d'un projecte educatiu dins d'un museu d'arts.
- Respon a tots els aspectes formals que sol·licita la comanda.
- Reflexió crítica sobre el projecte. Per què és interessant?
- Relaciona i justifica el projecte museístic escollit amb els aprenentatges esperats de l'assignatura escollida i amb el nivell dels alumnes.
- Relaciona i justifica la proposta d'exercici amb els aprenentatges esperats de l'assignatura escollida i amb el nivell dels alumnes.
- El grau de creativitat en la proposta d'exercici.

Cada indicador té una valoració de 0 a 10 punts, la nota final del resultat d'aprenentatge és mitjana dels tres indicadors.

Material

El material que s'utilitzarà al Seminari és el següent:

Documents de lectura i consulta pel treball **virtual**:

- Apunts del campus virtual.

Bibliografia bàsica

Legislació

BOPA. (2019). *Decret de publicació del programa de l'assignatura d'artsplàstiques de batxillerat general de l'Escola Andorrana*. Núm. 29, 1/21

BOPA. (2019). *Decret de publicació del programa de l'assignatura de cinema de batxillerat general de l'Escola Andorrana*. Núm. 29, 1/22

BOPA. (2020). *Decret del 9-12-2020 de modificació del Decret del 20-3-2019 de publicació del programa de l'assignatura de comunicació i realització audiovisual de batxillerat general de l'Escola Andorrana*. Núm. 149, 1/22

BOPA. (2020). *Decret del 9-12-2020 de modificació del Decret del 20-3-2019 de publicació del programa de l'assignatura de disseny del batxillerat general de l'Escola Andorrana*. Núm. 149, 1/23

BOPA. (2020). *Decret del 9-12-2020 de modificació del Decret del 20-3-2019 de publicació del programa de l'assignatura d'història de les arts del batxillerat general de l'Escola Andorrana*. Núm. 149, 1/28

Govern d'Andorra. Educació. VIP. *Programa d'educació visual i plàstica de segona ensenyança de l'Escola Andorrana*. Recuperat de https://www.educacio.ad/images/stories/estudis/2aEnsenyanca/Prog2Ense_EdVisualiPlastica.pdf

Ordenament curricular. *Educació Visual i plàstica a la segona ensenyança de l'Escola Andorrana*. Recuperat de https://www.educacio.ad/images/stories/estudis/2aEnsenyanca/20220120_Orientaci%C3%B3_gral_ViP.pdf

Literatura d'Assaig

Alzina, B. (2003). *Educación emocional y competencias básicas para la vida*. Revista d'Investigació Educativa, vol.21, 1. Recuperat de <http://revistas.um.es/rie/article/view/99071>

Bardí i Milà B., Altarriba E., (2020). *Descobreix l'arquitectura*. Barcelona: Juventud.

Blanco Rubio, P.J. (2001). *El Teatro de Aula como estrategia pedagógica. Proyecto de Innovación e Investigación Pedagógica*. Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes. Recuperat de http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/el-teatro-de-aula-como-estrategia-pedagogica-proyecto-de-innovacion-e-investigacion-pedagogica--0/html/0023cd44-82b2-11df-acc7-002185ce6064_2.html

Cameron, J., (2011). Capítol 1: Introducció. *El camino del artista. Un curso de descubrimiento y rescate de tu propia creatividad*. (pp. 17-27) Barcelona: Aguilar.

Consejo Nacional de la Cultura y las Artes. (2015). *El Potencial educativo de la fotografía: Cuaderno Pedagógico*. Projecte del Ministeri d'Educació, Arts i Cultura de Santiago de Xile. Recuperat de <https://www.cultura.gob.cl/wp-content/uploads/2016/01/cuaderno-fotografia.pdf>

De Bono E. (1986). *Seis sombreros para pensar*. (pàg. 93-98) Buenos Aires. Ed. Granica.

Diez del Corral, P. (2005). *Una nueva mirada a la Educación Artística desde el paradigma del desarrollo humano*. (Tesis Doctoral). Universitat Complutense, Madrid. Recuperat de <http://biblioteca.ucm.es/tesis/bba/ucm-t28786.pdf>

Erasmus +. Projecte eTwinning. *eTwinning es la comunidad de centros escolares de Europa*. Recuperat de <https://www.etwinning.net/es/pub/index.htm>

Fundación Freedom Writers Foundation (2016). Teaching the unteachable. *Fundación Freedom Writers Foundation*. Recuperat de <http://www.freedomwritersfoundation.org/index.php/about-us/our-story>

Gardner, H. (1993). *Inteligencias múltiples, la teoría en la práctica*. (pp. 153-155). Barcelona: Paidós.

Gombrich, E. H. (1997). *La historia del arte*. Madrid: Debate.

Govern d'Espanya. Ministeri d'Educació i Esports. *Recursos para el profesorado: Educación Plástica y Visual*. educaLAB. Recuperat de <http://educalab.es/web/web/recursos/historico/asignaturas/educacion-plastica-visual>

ICOM. Consejo internacional de museos. Web oficial. Recuperat de <https://icom.museum/es/>

Klein, J.P, Bassols, M., Bonet, E., Álvarez, J., Davison, M., Gómez-Franco, A., Monsegur, T., Moret, Z., Pagín, J.M. (2008) *Arteterapia. La creación como proceso de transformación*. Barcelona: Octaedro

Moreno González, A., (2010) *La mediación artística: un modelo de educación artística para la intervención social a través del arte*. Revista Iberoamericana de Educación. 52, (2)

Pérez Sendra, R. ((2017). *El graffiti como recurso didáctico en el ámbito educativo. El caso de Granada*. Caracas: Revista de La Universitat Nacional dela Seguretat, Escola i Societat, setembre 2017. Recuperat de <https://revistaseug.ugr.es/index.php/revistaunes/article/view/12173>

Petrykowski Peixe R., Hernández F., Prieto Villanueva J.A, Canônica R., (2020). *La enseñanza de las artes visuales y la artesanía: experiencias, confluencias y derivas*: Revista GEARTE 7. Recuperat de https://www.researchgate.net/publication/347113112_La_ensenanza_de_las_arte_visuales_y_la_artesania_experiencias_confluencias_y_derivas

Quiroga Mendez P. (2007). *Etapas gráficas del desarrollo del dibujo infantil: Entre el Constructivismo y el Ambientalismo*. Salamanca. Revista: Papeles Salmantinos de Educación – Núm. 9. Recuperada de <https://summa.upsa.es/high.raw?id=0000029547&name=00000001.original.pdf>

Reina-García, F.(2019). *El profesor de educación artística en secundaria ante los retos y desafíos de la contemporaneidad*. Revista d'Imatge, Arts i Educació, Crítica i Social, 2, (pàg. 116-123) <https://revistascientificas.us.es/index.php/Communiars/article/view/12745/11064>

Valenciano-Plaza, J.L.*Educación Plástica. Teoría y Práctica. Educación Primaria y Educación Secundaria Obligatoria*. Pamplona: Govern de Navarra. Departament d'Educació.

Pàgines webs

Fals M. (2021). *Howard Garner y la educación artística*. Del diari digital "elDigital". Recuperat de <https://eldigital.com.do/howard-garner-y-la-educacion-artistica/>

Llasera J. (2021). *La teoría de la Gestalt y sus leyes aplicadas al Diseñográfico*. Del blog imborrable.com. Recuperat de <https://imborrable.com/blog/teoria-de-la-gestalt/>

Neuronilla. *Creatividad integral*. Web oficial. Recuperat de <https://neuronilla.com/>

Weebly (2010). *Teoria de Viktor Lowenfeld*. Didàctica de la educación por el arte. De la pàgina web Weebly.com. Recuperat de <http://didacticadelarte.weebly.com/lowenfeld.html>

Bibliografia complementària

Agirre, I. (2005). *Teorías y prácticas en educación artística*. Barcelona: Octaedro.

De Bono E. (1986). *Seis sombreros para pensar*. Buenos Aires: Granica. Recuperat de https://www.ues.mx/movilidad/Docs/MovilidadAcademica/LIBRO_Seis_Sombros_Par_a_Pensar.pdf

Genetsis Group (2021). *La importancia de la gramática visual*. De la pàgina web [genetsisgroup.com](https://www.genetsisgroup.com). Recuperat de <https://www.genetsisgroup.com/la-importancia-de-la-gramatica-visual/>

Gardner, H. (1993). *Inteligencias múltiples, la teoría en la práctica..* Barcelona: Paidós.

Klein, J.P. (2009) *Arteterapia, una introducción*. Barcelona: Octaedro Leborg

Ch. (2013). *Gramatica Visual*. Madrid: Gustavo Gil.

Lowenfeld, V. (1970). *Desarrollo de la capacidad creadora*. Madrid: Kapelusz

Neuronilla. *Creatividad integral*. Web oficial. Recuperat de <https://neuronilla.com/>

Sinay S., Blasberg P. (2003). *Gestalt para principiantes*. Buenos Aires: EraNaciente. Recuperat de <https://www.cphbidean.net/wp-content/uploads/2019/03/Sergio-Sinay.-Gestalt-para-principiantes.pdf>

